

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 304/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. T. S., K., Ing. Š. P., K., A. S., K., a Mgr. E. P., K., zastúpených advokátkou JUDr. A. Z., Advokátska kancelária, K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. T. S., Ing. Š. P., A. S. a Mgr. E. P. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2011 doručená sťažnosť Ing. T. S., K., Ing. Š. P., K., A. S., K., a Mgr. E. P., K. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 312/201-227 z 13. januára 2011 a ktorou žiadali vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov v I. až IV. rade podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 2 Co/312/2010 z 13. januára 2011 v časti, ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal sťažovateľom v I. až IV. rade náhradu trov prvostupňového konania a nepriznal sťažovateľom v I. až IV. rade náhradu trov odvolacieho konania porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 2 Co/312/2010 zo dňa 13. januára 2011 v časti, ktorej zmenil výrok prvostupňového súdu a nepriznal sťažovateľom v I. až IV. rade náhradu trov prvostupňového konania a nepriznal sťažovateľom v I. až IV. rade náhradu trov odvolacieho konania, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľom v I. až IV. rade trovy právneho zastúpenia vo výške 309,17 € na účet ich právneho zástupcu vedený v ..., č. ú.: ... do 15. dní od doručenia tohto nálezu.“

Ako vyplynulo z podanej sťažnosti, sťažovatelia boli žalovanými v konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36 C 207/2006, v ktorom sa štyria žalobcovia zastúpení advokátom domáhali proti dvanástim žalovaným (medzi nimi aj proti sťažovateľom ako žalovaným v 2., 4., 7. a 9. rade) určenia nesplnenia podmienok na vydanie osvedčenia vyhlásenia o vydržaní, určenia neplatnosti zmlúv o prevode vlastníctva bytov uzatvorených medzi žalovanými a určenia, že do dedičstva po právnom predchodcovi žalobcov patrí nehnuteľnosť bližšie špecifikovaná v žalobe žalobcov doručenej okresnému súdu 18. decembra 2006.

Pred začatím pojednávania žalobcovia podaním z 29. októbra 2009 vzali žalobu späť v celom rozsahu, navrhli konanie zastaviť a rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku za návrh. O trovách konania navrhovali žalobcovia rozhodnúť tak, že účastníkom sa náhrada trov konania nepriznáva.

Sťažovatelia vyčíslili náhradu trov konania podaním z 10. novembra 2009 a žiadali okresný súd priznať im proti žalobcom náhradu trov konania spolu 20 166,05 €.

Okresný súd uznesením č. k. 36 C 207/2006-189 z 24. júna 2010 s poukazom na ustanovenie § 96 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) konanie zastavil a podľa § 146 ods. 2 OSP rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľom Ing. T. S. a A. S. 1 952,43 € a sťažovateľom Ing. Š. P. a Mgr. E. P. 1 952,43 € (trovy právneho zastupovania za prevzatie a prípravu zastupovania 20. marca 2007, podanie vyjadrenia k žalobe z 23. marca 2007 a účasť na dvoch pojednávaniach odročených bez prerokovania veci 11. novembra 2008 a 10. novembra 2009). Zároveň okresný súd rozhodol aj o vrátení súdneho poplatku za návrh v sume 889,60 € žalobcom. O náhrade trov konania ostatných žalovaných okresný súd nerozhodoval, pretože títo si nárok na náhradu trov konania neuplatnili.

Okresný súd výrok o náhrade trov konania odôvodnil tým, že žalobcovia z procesného hľadiska zaviniли zastavenie konania, keďže vzali žalobu späť. Pokiaľ žalobcovia v späťvzatí žaloby uviedli, že sú splnené podmienky podľa § 150 OSP na nepriznanie náhrady trov konania žalovaným, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v tom, že žalobcovia nemali k dispozícii darovaciu zmluvu, ktorou bola nehnuteľnosť ich právnymi predchodcami v minulosti prevedená, okresný súd sa s týmto názorom nestotožnil a v odôvodnení rozhodnutia uviedol: *„Súd dospel k záveru, že na strane žalobcov nie sú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemusí žalovanému náhradu trov konania priznať a týmto dôvodom nie je ani vyššie uvedená skutočnosť. Súd poukazuje na možnosť účastníkov konania kedykoľvek nahliadnuť do spisu konania.“*

Žalobcovia podali proti uzneseniu okresného súdu č. k. 36 C 207/2006-189 z 24. júna 2010, avšak iba proti výroku o náhrade trov konania, odvolanie, ktorým navrhli odvolaciemu súdu, aby napadnuté uznesenie v tomto výroku zmenil tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania. Uviedli, že k sporu došlo len preto, že žalobcovia nemali vedomosť o existencii darovacej zmluvy a ak by žalovaný predložil darovaciu zmluvu bezodkladne, alebo sa o nej aspoň zmieril, vôbec by žalovaným neboli vznikli trovy právneho zastúpenia. Len výnimočne možno uložiť nahradiť trovy konania niektorému z účastníkov druhému účastníkovi, ak súd konanie zastavil, a to iba ak

zavinil, že konanie muselo byť zastavené (§ 146 ods. 2 OSP). V oslovených archívoch sa darovacia zmluva nenachádzala, žalobcovia urobili všetko preto, aby nezavinili zastavenie konania, a preto nemali byť zaviazaní na náhradu trov konania. K odvolaniu pripojili potvrdenia o tom, že zmluvy sa nenachádzali ani v Štátnom archíve v K., ani na Obvodnom úrade v K., ani na Magistráte mesta K., ani v archíve Štátneho notárstva a katastri nehnuteľnosti.

Sťažovatelia navrhli odvolaciemu súdu, aby uznesenie okresného súdu v napadnutej časti potvrdil.

Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011 uznesenie okresného súdu v napadnutej časti zmenil tak, že náhradu trov prvostupňového konania účastníkom nepriznal a nepriznal účastníkom ani náhradu trov odvolacieho konania.

Uznesenie okresného súdu č. k. 36 C 207/2006-189 z 24. júna 2010 vo výroku o náhrade trov konania v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011 nadobudlo právoplatnosť 30. marca 2011.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu, ktorá smeruje proti obom výrokom uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011, odôvodnili sťažovatelia porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že uznesenie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené (neuvádza dostatočné dôvody, na ktorých je založené), ako aj tým, že krajský súd aplikoval ustanovenie § 150 OSP ústavne nekonformným spôsobom, pretože pre jeho aplikáciu neboli splnené podmienky, ktoré sú stabilne definované rozhodovacou praxou všeobecných súdov (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. M Cdo 14/99, R 23/1989) aj z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných základných práv a slobôd účastníka konania. Sťažovatelia navyše poukázali i na to, že zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva povinnosť súdu vytvoriť účastníkom konania priestor na to, aby sa vyjadrili aj k eventuálnemu použitiu moderačného práva podľa § 150 OSP, ak všeobecný súd takýto postup zvažuje, a vznášali tvrdenia a dôkazné návrhy, ktoré by mohli aplikáciu tohto ustanovenia ovplyvniť. Poukázali i na to, že krajský súd nevzal do úvahy, že sťažovatelia už vo vyjadrení z 23. marca 2007 uviedli všetky relevantné dôkazy vrátane darovacej zmluvy zo 14. decembra 1973, pričom

sťažovatelia tieto dôkazy získali postupom podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, ako aj na základe korešpondencie s Mestom K., od ktorého byty odkupovali. Tieto dôkazy boli verejne prístupné, žalobcovia ich mali k dispozícii z podania sťažovateľov a už vtedy mohli navrhnúť konanie zastaviť, žalobcovia však naopak navrhli do konania vstup Mesta K. a na dvoch nariadených pojednávaniach sa sami nezúčastnili. Hoci žalobcovia sťažovateľom pred podaním žaloby oznámili (13. februára 2007), že v najbližšom období im bude doručený rovnopis žaloby, nepokúsili sa vec riešiť mimosúdne, čo je obvyklý postup pri riešení sporových vecí. Navyše, všetky listinné dôkazy, ktoré okresnému súdu predložili žalobcovia, boli datované až po podaní žaloby, z čoho je zrejmé, že nimi tvrdené skutočnosti v čase podania žaloby nemali podložené listinnými dôkazmi, a teda neurobili všetko, čo urobiť mohli, aby nezavinili zastavenie konania. Pokiaľ krajský súd tieto skutočnosti nevzal do úvahy, porušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom o náhrade trov konania uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na rozhodnutie o trovách konania podľa § 150 OSP, hoci podľa názoru sťažovateľov mal pri ústavne konformnom výklade tohto ustanovenia dospieť k záveru, že to tak nie je, a navyše krajský súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997; III. ÚS 212/09).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi vychádza preto z toho, že aj rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania môže dôjsť k zásahu do základných práv a slobôd. Rozhodnutím o trovách konania možno predovšetkým porušiť právo na súdnu ochranu. Ústavný súd už rozhodoval o ústavnosti rozhodnutí o trovách vo viacerých prípadoch (napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk.

Krajský súd uznesenie č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011 odôvodnil takto:

„Žalobcovia podali žalobu na určenie neplatnosti zmluvy o prevode bytu a určenie nehnuteľnosti do dedičstva. Vychádzali pritom z toho, že v liste vlastníctva, ktorý bol v čase podania žaloby k dispozícií sú ako vlastníci bytu vedení žalovaní v 6. a 10. rade. Napriek tomu, že v konaní 16 C 482/98 Okresného súdu Košice I bolo rozsudkom za vlastníka nehnuteľností určené mesto a rozsudok nadobudol právoplatnosť 18. 7. 2000, nebola táto skutočnosť zistiteľná z listu vlastníctva katastra nehnuteľnosti. Za tohto stavu sa žalobcovia dôvodne domáhali určenia neplatnosti zmluvy aj určenia, že časť nehnuteľnosti, t. j. byt č. 4 v obytnom dome patrí do dedičstva po ich právnych predchodcoch. Je pravdou, že žalovaní vo vyjadrení uviedli, že došlo k darovaniu nehnuteľnosti právnyimi predchodcami žalobcov mestu, ale zmluva bola doložená až v priebehu konania, keď do konania vstúpilo na strane

žalovaných Mesto K. a uvedenú zmluvu pripojilo k vyjadreniu z 26. 1. 2009. Až z nej sa skutočne žalobcovia mohli dozvedieť, že právni predchodcovia nehnuteľnosť darovali v tom čase československému štátu. Od doručenia tejto zmluvy súdu až do späťvzatia žaloby súd nevykonával žiadne úkony a účastníkom žiadne trovy nevznikli. Podľa odvolacieho súdu nedošlo k späťvzatiu žaloby zavinením žalobcov. Prichádza preto do úvahy pri rozhodnutí o trovách prvostupňového konania použiť ust. § 150 ods. 1 O. s. p. a dôvody hodné osobitného zreteľa odvolací súd vidí v okolnostiach prípadu, kedy spor nezavinili žalobcovia, ale platná právna úprava v čase uzavretia darovacej zmluvy, kedy nebolo povinnosťou štátu zapísať nadobudnutie vlastníckeho práva od občanov do, v tom čase, evidencie nehnuteľnosti. Preto odvolací súd podľa § 220 O. s. p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o náhrade trov konania tak, že náhradu trov prvostupňového konania účastníkom nepriznal.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, že ich náhradu tiež účastníkom nepriznal, pretože v odvolaní úspešní žalobcovia náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a žalovaným ich z titulu neúspechu v odvolacom konaní súd nepriznal (§ 142 ods. 1 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p.).“

Ústavný súd po zhodnotení obsahu odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľov reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. Tým splnil všetky požiadavky kladené na jeho rozhodnutie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých absenciu mu sťažovatelia vyčítali.

Keďže sťažovatelia vyčítali krajskému súdu i to, že aplikoval ustanovenie § 150 ods. 1 OSP spôsobom, ktorý nebol ústavne konformný, zaoberal sa ústavný súd aj týmito tvrdeniami sťažovateľov.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie... bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania, keďže táto problematika by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich náhradu trov konania, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (III. ÚS 212/09).

Aplikácia ustanovenia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Tak ako to uvádzajú aj sťažovatelia v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, táto výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99, uverejnené ZSP č. 1/2000). Nepriznanie náhrady nákladov konania podľa ustanovenia § 150 OSP nemožno odôvodniť len všeobecným záverom hodnotiacim význam rozhodovania o určitom nároku (podobne R 23/1989).

Zmyslom ustanovenia § 150 ods. 1 OSP, ktoré v zásade možno aplikovať iba výnimočne, je umožniť súdu, aby odstránil v konkrétnom prípade nenáležitú tvrdosť dopadu ustanovení o náhrade trov konania v situácii, keď sú inak splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi v spore. Úvaha súdu o tom, či ide v konkrétnej veci o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia okolností konkrétnej veci. Aj pri výklade a aplikácii § 150 OSP je povinný súd mať vždy na zreteli účel súdneho konania, teda poskytovanie súdnej ochrany právam účastníkom. Do úvahy môže ako dôvody hodné osobitného zreteľa vziať rozmanité dôvody, ktorými môže byť aj zmena právnej úpravy či zmena rozhodovacej praxe súdu, ktorej dôsledkom bolo vyhovie alebo zamietnutie žaloby (II. ÚS 251/09).

Aj pri posudzovaní splnenia podmienok na aplikáciu § 150 OSP v závislosti od konkrétnych okolností prípadu je však zároveň nevyhnutné zo strany všeobecných súdov pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva.

Krajský súd považoval vo veci sťažovateľov za dôvod hodný osobitného zreteľa skutočnosť, že žalobcovia preukázateľne nadobudli vedomosť o obsahu darovacej zmluvy až v priebehu konania (vyjadrenie jedného zo žalovaných z 26. januára 2009), keď aj v čase podania žaloby z výpisu z listu vlastníctva nebol zistiteľný údaj o vlastníctve nehnuteľnosti žalovaným mestom, hoci vyplýval z rozsudku okresného súdu vo veci sp. zn. 16 C 482/98, a v skoršom období nebola zasa právnym poriadkom uložená povinnosť štátu zapísať nadobudnutie nehnuteľnosti od občana do evidencie nehnuteľností. Tieto okolnosti sú nepochybne konkrétnymi okolnosťami prípadu sťažovateľov, ktoré sú spôsobilé byť dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 OSP, z rozhodnutia krajského súdu zreteľne vyplývajú a argumentácia krajského súdu je na nich založená. Ako vyplýva z uznesenia krajského súdu, sťažovatelia sa k podanému odvolaniu žalobcov vyjadrili.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade rešpektujúc požiadavku spravodlivého riešenia vzťahov účastníkov boli prítomné okolnosti, ktorých existencia dostatočne odôvodňuje rozhodnutie krajského súdu odstraňujúce v konkrétnom prípade nenáležité tvrdoš dopadu ustanovení o náhrade trov konania na žalobcov.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovatelia sťažnosť smerujúcu proti výroku uznesenia č. k. 2 Co 312/2010-227 z 13. januára 2011 o trovách odvolacieho konania bližšie neodôvodnili. Krajský súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom nepriznal, čo odôvodnil tým, že „v odvolaní úspešní žalobcovia náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a žalovaným ich z titulu neúspechu v odvolacom konaní súd nepriznal (§ 142 ods. 1 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p.)“. Za tejto situácie aj ústavný súd konštatuje, že je vylúčené, aby týmto výrokom uznesenia krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti a rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2011